

Samenvatting Zorgkaart Groningen 2022

De Zorgkaart Groningen bundelt informatie over de bereikbaarheid, beschikbaarheid en betaalbaarheid van zorg en ondersteuning in de provincie Groningen. Het accent ligt op vormen van zorg en ondersteuning die onder druk staan in onze provincie.

De leidende vragen zijn: Is de toegankelijkheid van zorg en ondersteuning voldoende gewaarborgd? Ook in de dunbevolkte gebieden en ook voor mensen met weinig geld? Met de juiste inzichten kunnen politici, (zorg)bestuurders en inwoners antwoorden formuleren om te helpen om gericht actie te ondernemen en oplossingen te zoeken.

De Zorgkaart Groningen kent drie onderdelen:

1. **Bereikbaarheid van zorg**, gezien de (geografische) locaties waar inwoners terecht kunnen voor zorg en ondersteuning.
2. **Beschikbaarheid van zorg**, waarbij centraal staat of inwoners binnen redelijke termijn terecht kunnen bij zorg en ondersteuning, dan wel belemmerd worden door lange wachttijden of wachtlijsten.
3. **Betaalbaarheid van zorg**, voor de inwoners, met als insteek of de kosten die inwoners zelf moeten betalen wellicht belemmerend werken.

In januari 2022 is er een update van de Zorgkaart Groningen gedaan. De Zorgkaart wordt halfjaarlijks geactualiseerd. Ook wordt de informatie op de Zorgkaart nader afgestemd op de behoefte van de verschillende gebruikers.

Uitkomsten Zorgkaart Groningen

➤ De zorgkaart laat over de **bereikbaarheid van zorg** het volgende zien:

- Apotheken en huisartsenpraktijken liggen geografisch redelijk goed verspreid over de provincie. Er zijn er relatief veel waarnemende huisartsen geregistreerd in de provincie Groningen. Dit kan een potentieel aan toekomstige praktijkhouders zijn.
- Verreweg de meeste Groningers kunnen overdag binnen drie kilometer bij een huisarts of apotheek terecht. Maar in buitengebieden zijn de afstanden vaak langer dan vijf kilometer.
- De ambulancstandplaatsen kennen een goede spreiding.
- Ziekenhuiszorg en huisartsenposten zijn in een groot deel van de provincie binnen 15 kilometer bereikbaar. Delen van de gemeenten Het Hogeland, Westerwolde en Westerkwartier vormen hierop een uitzondering.
- In 2021 is een inventarisatie gemaakt van de steunpunten mantelzorg in de provincie Groningen met de activiteiten die beschikbaar zijn voor mantelzorgers. In elke gemeente is een mantelzorgsteunpunt aanwezig. Bij een steunpunt mantelzorg kunnen mantelzorgers terecht voor ondersteuning. Dit gaat o.a. om informatie, advies, emotionele steun, respijt, praktische hulp, lotgenotencontact en cursussen. Het steunpunt is een schakel tussen

formele - en informele zorg en geeft informatie en advies aan professionals, organisaties en netwerkpartners.

- Het aanbod van verpleging, verzorging en thuiszorg bestaat uit een versnipperd landschap. Het blijkt lastig om alle aanbieders in beeld te krijgen op dit moment. Op basis van het Regiobeeld Noord (2020) realiseren de zes grootste Wlz aanbieders 50% van de Wlz zorgkosten in de regio. In 2021 heeft Sociaal Planbureau Groningen van deze zes grootste Wlz aanbieders in de provincie Groningen de beschikbare locaties en het type zorg dat daar wordt aangeboden in beeld kunnen brengen. Bij de gehandicaptenzorg gaat het voornamelijk om vormen van dagbesteding en woon vormen met begeleiding. Bij de verpleging en verzorging gaat het voornamelijk om 24-uurs zorg op de locatie van de aanbieder.

Belangrijkste conclusies over bereikbaarheid:

- De huisartsenzorg staat onder druk. Er zijn te weinig huisartsen die praktijkhouder willen worden.
- Gezien de cruciale functie van de (praktijkhoudende) huisarts als vast aanspreekpunt en behandelaar in de eerste lijn en poortwachter naar de tweedelijnszorg, is de toekomstbestendigheid van de huisartsenzorg een belangrijke opgave, vooral in Noord- en Oost-Groningen.
- De verbinding tussen de medische wereld en het sociaal domein is van belang om persoonsgerichte en nabije zorg te kunnen bieden. De samenwerking tussen informele zorg en formele zorg is hierbij essentieel ten aanzien van de gevolgen van de vergrijzing. Deze verbinding is nog niet optimaal gerealiseerd. Er is een integrale aanpak nodig ten aanzien van wonen, welzijn en zorg. Waarbij de druk op mantelzorgers en de ontwikkelingen rondom de langdurige zorg belangrijke aandachtspunten zijn.

➤ De zorgkaart laat over **beschikbaarheid van zorg** het volgende zien:

- De wachttijden voor verschillende medische specialismen zijn in de provincie Groningen langer dan de norm die hiervoor is afgesproken (de treeknormen).
- Ook de wachttijd voor een intakegesprek bij de geestelijke gezondheidszorg overschrijdt de treeknorm aanzienlijk. Sinds Vektis is gestart met het bijhouden van de GGZ wachttijden in januari 2018 is deze wachttijd niet onder de treeknorm van 4 weken gekomen voor alle diagnoses.
- De sector verpleging, verzorging en thuiszorg heeft flinke wachtlijsten, maar die bestaan op dit moment vooral uit mensen die zorg willen op een specifieke locatie of van een specifieke zorgaanbieder.
- Een belangrijke achterliggende factor bij het ontstaan van wachtlijsten is de krappe arbeidsmarkt voor zorg en welzijn. Met name gespecialiseerde verpleegkundigen en verpleegkundigen op mbo-niveau zijn op dit moment moeilijk te vinden als er vacatures zijn. Dit geldt vooral in de noordelijke en oostelijke randen van de provincie.

- Het aantal mensen met dementie stijgt fors in de provincie Groningen tot 2040. In bijna alle gemeenten is het aantal mensen met dementie verdubbelt in 2040. Door de toenemende complexe zorgvragen heeft dit gevolgen voor de inrichting van het zorgstelsel.

Belangrijkste conclusies over beschikbaarheid:

- De wachttijden in de GGZ komen vooral voor bij de aanmeldwachttijd (voor een intakegesprek bij de geestelijke gezondheidszorg) en veel minder bij de behandelwachttijd. De wachttijden variëren wel per instelling. De regionale taskforce wachttijden GGZ werkt met de netwerkpartners actief aan het verminderen van de wachttijden in de specialistische GGZ in de provincie.
- De arbeidsmarkttekorten gaan zich de komende jaren nog meer doen gelden. Dit heeft ook gevolgen voor de wachttijden en wachtlijsten in de zorg. Een belangrijke opgave is daarom: voldoende zorgprofessionals opleiden en uitstroom voorkomen. Dit betekent ook: voldoende stageplaatsen en leer- en werkplekken. Sociaal Planbureau Groningen heeft een extra toelichting geschreven over de ontwikkelingen in de arbeidsmarkt van zorg en welzijn in Groningen. Hiervoor hebben we ook werkgeversorganisatie zorg en welzijn ZorgpleinNoord geconsulteerd.
- Het aantal mensen met dementie stijgt fors de komende jaren in alle gemeenten. Bijna 1 op de 5 mensen krijgt dementie. De zorgketen dient hier op ingericht te worden om de zorg toekomstbestendig te houden. Samen met het Netwerk Dementie Groningen hebben wij een extra toelichting geschreven over de ontwikkelingen in de dementiezorg in Groningen.

➤ De zorgkaart laat over de **betaalbaarheid van zorg (voor inwoners)** het volgende zien:

- Langdurige betalingsachterstanden bij de zorgverzekering komen in 2020 het vaakst voor in het oostelijk deel van de provincie Groningen (met uitzondering van Westerwolde). Pekela is in de provincie Groningen de gemeente met het grootste aandeel inwoners met een betalingsachterstand bij de zorgverzekering, namelijk 2,7%. De trend over verschillende jaren maakt inzichtelijk dat de gemeente Groningen, de gemeente het Hogeland, de gemeente Loppersum en de gemeente Westerkwartier al langere tijd het kleinste aandeel inwoners hebben met een betalingsachterstand bij de zorgverzekering.
- Het totaal aantal mensen dat gebruik maakt van langdurige zorg neemt toe, onder andere door de vergrijzing in Nederland. Instellingszorg en zorg thuis vallen beiden onder de Wet langdurige zorg (Wlz). De top-3 gemeenten met de hoogste gemiddelde uitgaven per inwoner voor Wlz-zorg aan 65-plussers in 2019 zijn Oldambt (4.282 euro), Appingedam (4.246 euro) en Groningen (4.021 euro). De meeste gemeenten laten een stijgende lijn zien voor de gemiddelde uitgaven per inwoner voor Wlz-zorg tussen 2017 en 2019.
- De gemiddelde uitgaven voor de Zorgverzekeringswet (Zvw) liggen voor de meeste gemeenten in Nederland tussen de 2.200 en 2.700 euro per inwoner in 2019. Tussen gemeenten onderling zijn er wel grote verschillen. De gemiddelde uitgaven per inwoner hangen samen met de gemiddelde leeftijd in de gemeente. Gemeenten met een oudere populatie hebben gemiddeld hogere zorguitgaven dan gemeenten met jongere inwoners. De

top-3 gemeenten met de hoogste gemiddelde uitgaven per inwoner voor Zvw-zorg in 2019 zijn Stadskanaal (3.263 euro), Westerwolde (3.119 euro) en Pekela (3.060 euro).

Belangrijkste conclusies over betaalbaarheid:

- Als mensen om financiële (of andere) redenen niet de zorg krijgen die nodig is, kan dat leiden tot verergering van klachten, minder welbevinden en een zwaardere zorgvraag.
- Vroegsignalering van betalingsachterstanden en problematische schulden is ook met het oog op gezondheid en zorg van groot belang. (Per 01-01-2021 is de wettelijke basis (Wgs) hiervoor verruimd). Door de gewijzigde wetgeving per 2021, krijgt de vroegsignalering van betalingsachterstanden extra aandacht van gemeenten, wooncorporaties, zorgverzekeraars e.a.. De aanpak hiervoor is nog niet terug te zien in de zorgkaart Groningen, aangezien alleen gegevens van 2020 beschikbaar zijn.
- De uitgaven van de langdurige zorg (Wlz) en de Zvw zullen blijven stijgen als gevolg van de vergrijzing. Er zijn wel verschillen per gemeente, maar het lijkt van belang om regionaal gezamenlijk aan de slag te gaan om het zorgsysteem toekomstbestendig en toegankelijk te houden voor de inwoners in Groningen.

Ga voor de Zorgkaart Groningen naar:

sociaalplanbureaugroningen.nl/zorg/zorgkaart-groningen

Voor meer informatie neem contact op met:

Martin Bakker

06 528 886 96

m.bakker@cmostamm.nl

sociaalplanbureaugroningen.nl